

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА



Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 29. Економіка, підприємництво, менеджмент
сільськогосподарського виробництва**

Освітня програма Агрономія

Спеціальність 201 Агрономія

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “23” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Економіка, підприємництво, менеджмент сільськогосподарського виробництва
Освітня програма	Агрономія
Спеціальність	201 Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	обов'язкова
Курс / семестр	4 курс/ 7 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні заняття – 12 год. Самостійна робота – 58 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Економіка, підприємництво, менеджмент с.-г. виробництва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня «Бакалавр» зі спеціальності 201 «Агрономія». Вона спрямована на формування у студентів системних знань про закономірність розвитку аграрної економіки, ефективне використання ресурсного потенціалу та управління підприємницькою діяльністю в сільському господарстві.

Мета та цілі курсу

Мета курсу: ознайомлення студентів та освоєння засад ринкових відносин шляхом вивчення наукових основ аграрного господарювання, зокрема формування у майбутніх агрономів системи спеціальних знань і практичних навичок аналізу та планування показників господарсько-виробничої діяльності підприємства з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування.

Завданням вивчення дисципліни передбачає теоретичну та практичну підготовку студентів для вирішення конкретних завдань діяльності аграрного підприємства в умовах ринку, зокрема:

- вивчення теорії та методологічних засад засвоєння практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі;
- формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу;
- забезпечення розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку;
- визначення поняття «стратегія розвитку аграрного підприємства» і

«тактика її здійснення»;

- окреслення цільових характеристик діяльності підприємства на ринку;
- формування програми виробництва продукції та її реалізації, ресурсного забезпечення виробничої програми;
- визначення складових ресурсного потенціалу аграрного підприємства та пошук шляхів його ефективного використання;
- розробка і оцінювання господарського рішення;
- визначення понять: поточні витрати підприємства; собівартість продукції;
- собівартість видів продукції; склад поточних витрат; вивчення методів та прийомів аналізу; планування витрат підприємства;
- визначення поняття механізму формування та використання доходів і прибутків сільськогосподарського підприємства від різних напрямів його діяльності (виробничої, комерційної, зовнішньоекономічної, фінансової, інвестиційної та ін.);
- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- оцінка конкурентоспроможності аграрного підприємства та його рослинницької продукції.

Компетентності:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання в практичній ситуації.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.

ПРН10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної

професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.

ПРН12. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.

ПРН14. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Економіка підприємства як наука.	Ознайомитись з предметом, методами і завданнями дисципліни «Економіка, підприємництво, менеджмент с.-г. виробництва». Методологічні та методичні засади курсу.	Тестування за темою, питання
2.	Сутність і механізм функціонування ринкової економіки.	Ознайомитись із основними поняттями економіки, типами економічних систем.	Тести, питання
3.	Місце сільського господарства в економіці держави, його особливості і стан розвитку.	Ознайомитись із презентацією стосовно ролі, місця сільського господарства в економіці держави; особливостями сільського господарства; причинами аграрної кризи в 90-рр. ХХ ст. та формами її прояву.	Тести, питання
4.	Підприємство в умовах ринкової економіки. Механізм функціонування аграрного ринку.	Ознайомитись із складовими ланки підприємств та їх взаємодія; видами підприємств та їх об'єднаннями та механізмом функціонування аграрного ринку.	Тести, питання
5.	Земельні ресурси та ефективність їх використання. Персонал аграрних підприємств і продуктивність праці.	Ознайомитись із земельними ресурсами та їх використанням, із трудовим потенціалом аграрних підприємств.	Тести, питання
6	Матеріально-технічна база аграрних підприємств і	Функціональна роль матеріально-технічної бази основних виробничих засобів аграрних підприємств. Економічні підходи щодо оновлення технічної бази	Тести, питання

	стан її розвитку. Соціально-економічні основи підприємництва.	аграрних підприємств. Виробничі будівлі та споруди й ефективність їх використання. Ознайомитись із презентацією стосовно особливостей підприємницької діяльності в аграрному секторі.	
7.	Малий бізнес в аграрному виробництві.	Загальні поняття й особливості агробізнесу. Малий бізнес в аграрному виробництві. Методи та засоби управління малим бізнесом.	Тести, питання
8.	Приватна власність на засоби виробництва і землю, основа розвитку підприємництва на селі.	Форми власності в агропромисловому комплексі України. Реорганізація і реформування сільськогосподарських підприємств. Особливості господарювання на власних і орендованих землях.	Тести, питання
9.	Організаційно-правові форми господарської діяльності в агробізнесі.	Ознайомитись із презентацією стосовно організаційно-правовими формами підприємництва.	Тести, питання
10.	Особисті якості підприємця та культура бізнесу.	Особисті й суспільні інтереси в підприємницькій діяльності. Вибір і планування кар'єри в бізнесі. Етика та культура підприємництва.	Тести, питання
11.	Бізнес-планування в підприємстві.	Сутність, завдання та основне призначення бізнес-плану. Концепція, функції і мета бізнес-плану. Технологія складання бізнес-плану. Структура бізнес-плану.	Тести, питання
12.	Менеджмент аграрних підприємств.	Сутність та роль менеджменту в діяльності організації. Сутність управління виробничо-господарською організацією. Особливості менеджменту за різних організаційно-правових форм агроформувань.	Тести, питання

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Практичне заняття	30
Самостійна робота	10

Індивідуальне завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Практичні з-тя		4		4		4		4		4		5			5			30
Самостійна р-та													10					10
Індивідуальні завдання																10		10
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Кабінет 420, 20 м ²	Мультимедійний проектор, 1 шт. Мультимедійний екран, 1 шт. Графопроєктор, 1 шт.

Література:

1.Амонс С.Е. Економіка і підприємництво, менеджмент. Методичні вказівки

- до виконання самостійної роботи для підготовки студентів галузі знань 0901 „Сільське господарство і лісництво”, напряму підготовки: 6.090101 „Агрономія”, освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», денної та заочної форм навчання, Вінниця РВВ ВНАУ, 2017 р. 97 с.
2. Бандурка О. М., Ковальов Є. В., Садиков М. А., Маковоз О. С. Економіка підприємства : навчальний посібник. Харків : ХНУВС. 2017. 192 с.
 3. Гриньова В. М., Новікова М. М. Державне регулювання економіки : [підручник]. К. : Знання, 2008. 398 с.
 4. Дубас Р. Г. Економіка природокористування : [навч. посіб.]. .: КНТ, 2009. 448 с.
 5. Економіка аграрного сектору : [навч. посіб.] В. К. Збарський, М. А. Лендел, В. І. Мацибора, А. А. Чалий; за ред. чл.-кор. УААН, професора М. А. Лендела. К. : НУБіПР України, 2009. 410 с.
 6. Економіка сільського господарства : [навч. посіб.] / В. К. Збарський, В. І. Мацибора, А. А. Чалий та ін.; за ред. В. К. Збарського і В. І. Мацибори. К. : Каравела, 2009. 264 с.
 7. Економіка і підприємництво, менеджмент: Навчальний посібник.- 2-ге вид., стереотипне/ [С. М. Рогач, Т. А. Гуцул, В. А. Ткачук та ін.]. Київ: ЦП «Компринт», 2018. 722 с.
 8. Збарський В. К. Ефективність функціонування фермерських господарств : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / В. К. Збарський, В. П. Горьовий, А. М. Артеменко; за ред. В. К. Збарського. К. : ННЦ ІАЕ, 2008. 450 с.
 9. Інноваційний розвиток економіки : модель, система управління, державна політика / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. І. Федулової. К. : "Основа", 2005. 552 с.
 10. Майовець Є. Й. Теорія аграрних відносин : [навч. посіб.]. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 276 с.
 11. Могильний О. М. Регулювання аграрної сфери. Ужгород : ІВА, 2005. 400 с.
 12. Новіков Б. В., Сініок Г. Ф., Круш П. В. Основи адміністративного менеджменту : [навч. посіб.]. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 560 с.
 13. Організація виробництва і аграрного бізнесу в сільськогосподарських підприємствах : [підручник] / С. П. Азізов, П. К. Канінський, В. М. Скупий; за ред. проф. С. П. Азізова. К. : ІАЕ, 2001. 834 с.
 14. Основи аграрної економіки : [підручник] В. П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, О. А. Ковтун та ін. К. : Вища освіта, 2003. 399 с.
 15. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу : [навч. посіб.]/ М. М. Ільчук, Т. Д. Іщенко, В. К. Збарський та ін.; за ред. М. М. Ільчука. К. : Вища освіта, 2002. 398 с.
 16. Осташко Т. О. Ринкова трансформація аграрного сектора. К. : Фенікс, 2003. 280 с.
 17. Селезньов В. В. Основи ринкової економіки України : [посібник], 2006. 688 с.
 18. Черевко Г. В. Державне регулювання економіки в АПК : [навч. посіб.]. К. : Знання, 2006. 339 с.

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька 201, каб. 206, 107 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kl.pnu.edu.ua E-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Турак Олег Юрійович
Контактна інформація викладача	oleg.turak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування)

	навчання може відбуватись індивідуально (в дистанційній онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку відповідно до зазначених критеріїв оцінювання у ЕНК. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Додаткові бали	Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

Викладач

О. Турак